

Motion till riksdagen

1989/90:T805

av Elisabeth Fleetwood och Gullan Lindblad

(båda m)

Talskadades texttelefonering

Sedan några år tillbaka kan döva och talskadade på samhällets bekostnad få s.k. texttelefoner, som ansluts till vanliga telefoner ("ljudtelefoner") och som möjliggör överföring av text från ett tangentbord hos den sändande parten till textskärmar hos båda parterna. Stora grupper av handikappade har härigenom fått en väsentlig lindring i sin isolering. (Nedan beskrivs situationen för döva, men mycket av det som sägs gäller i tillämpliga delar även talskadade.)

För kommunikation mellan en texttelefonabonnent och en abonnent som enbart har ljudtelefon har televerket fyra s.k. förmedlingscentraler, där förmedlare, försedda med texttelefoner, kan tolka samtal mellan text- och ljudtelefonabonnenter. För denna service betalar socialstyrelsen till televerket ett belopp som torde svara mot verkets självkostnader och som i förra årets budgetproposition har beräknats till 23 miljoner kronor för budgetåret 1989/90.

För abonnenterna är förmedlingen kostnadsfri. (Eftersom det vid givet antal ord tar flera gånger så lång tid att skriva som att tala blir dock abonnenternas markeringskostnader högre med texttelefon än vid motsvarande samtal mellan två ljudtelefoner, något som tar en del av handikappersättningen i anspråk.)

Det är angeläget att förbättra kommunikationen mellan text- och ljudtelefonabonnenter i bl.a. två viktiga hänseenden:

1. Televerkets texttelefonförmedling kan göras effektivare – och därmed billigare både för abonnenterna och för staten – vid kommunikation med döva som kan tala, vilket gäller i stort sett alla vuxendöva och många barndomsdöva.

2. Man kan genom subventionering underlätta för icke handikappade, som ofta kommunicerar med texttelefonabonnenter, att skaffa texttelefoner, varigenom de inte längre behöver belasta televerkets förmedlingscentraler. Därvid får abonnenterna också en förbättring i och med att ingen utomstående person kan ta del i deras samtal.

Situationen på dessa och andra dithörande punkter har klarlagts i en av handikappinstitutet utgiven rapport (Texttelefonering för döva, dövblinda och talskadade, februari 1988, handikappinstitutets beställningsnummer 7214). Rapporten har utarbetats inom ramen för projektet Telematik och handikapp, som bekostas av socialdepartementet och televerket.

I rapporten behandlas bl.a. en teknisk förbättring i televerkets utrustning för texttelefonförmedling som sänker socialstyrelsens kostnader för förmedlingen – vid oförändrad kommunikationsvolym – och dessutom sänker abonnenternas markeringskostnader. Besparingen enbart för statsverket har beräknats vida överstiga kostnaden (avskrivning, ränta och underhållskostnad) för utrustningen. Förbättringen kan rubriceras som *genomgående tal*.

Bland döva texttelefonabonnenter råder sedan år tillbaka en stor irritation över att genomgående tal inte är möjligt i Sverige. I andra länder har genomgående tal tillämpats ända från texttelefonförmedlingens start.

Inom televerket är man dessbättre inställd på att genomgående tal förr eller senare skall införas, men man synes ha inriktat sig på en teknisk lösning som innebär att reformen inte kan genomföras förrän i samband med en annan omläggning, som inte kan komma till stånd inom den närmaste framtiden. Inom projektet Telematik och handikapp har det emellertid påvisats att man med en annan teknisk lösning kan införa genomgående tal utan att avvakta den mera långsiktiga omläggningen.

Det borde enligt vår uppfattning vara en självklarhet att tekniska förbättringar på detta område med det snaraste kunde ställas till de hörselskadades disposition. Vi är också av den uppfattningen att man borde överväga huruvida finansieringen helt skulle åläggas televerket och att därmed kostnaden bärs solidariskt av televerkets abonnenter/kunder.

Hemställen

Med hänvisning till det anförda hemställs

att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om samtidig förbättring och besparing såväl för den enskilde användaren som för samhället vid dövas, hörselskadades och talskadades texttelefonering.

Stockholm den 18 januari 1990

Elisabeth Fleetwood (m)

Gullan Lindblad (m)